

Dr. Zora Hesová: Posudek oponenta bakalářské práce

Mgr. Barbora Chrzová: *Citizenship Rhetorics in Bosnia and Herzegovina: Enacting Citizenship and Nationality in a Divided Country (Rétorika občanství v Bosně a Hercegovině: Ustanovení občanství a národnosti v rozdělené zemi)*

Téma:

Práce navrhuje originální pohled na pojem občanství v Bosně a Hercegovině. Pojem a možnosti občanství v poválečné, etnicky rozdělené zemi, která z v práci rozvedených důvodů poskytuje občanství v pouze omezené formě je téma navýsost relevantní a aktuální. Práce se mu věnuje způsobem, který se k běžným způsobům tematizace a problematizace občanství (z pohledu rovnosti, či etnické politiky) přináší originální pohled za použití pojmů z aktuálních debat v politické teorii. Tzv. rétorika občanství umožňuje autorce zpracovat dvě nevýraznější politické události v posledních letech v Bosně a Hercegovině, protesty JMGB a tzv. hnutí plén. První se občanství přímo týkalo, druhé autorka pojímá jako pokračování a rozšíření prvního. Analýza protestů z pohledu rétoriky občanství umožňuje je chápat jako jakousi performanci občanství, ve které se protestující do určité míry daří – na rovině rétoriky, diskurzu a také jisté kolektivní akce – na omezený čas vymanit z etno-politických omezení politické participace.

Způsob zpracování:

Autorka stručně a přesto vyčerpávajícím způsobem zpracovává problematiku občanství na teoretické rovině a přesvědčivě uvádí svou vlastní perspektivu. Podobně informovaně uvádí politický kontext popisovaných dějů. Samotné dva příklady analyzuje na základě různých diskurzů, v nichž byly oba protesty zachyceny: provádí analýzu sebe prezentace, mediální prezentace a prezentace ze strany těch, proti komu byly protesty vedeny. Ve všech případech přináší analyticky relevantní postřehy ohledně používaných pojmů, dichotomií a vyjádřených politických postřehů. Do analýzy zahrnuje i tehdejší lokální analýzy, které prezentuje s kritickým odstupem. Přináší tak originální, zajímavou, a zároveň chladnou kritickou analýzu role protestů pro pojem a prezentaci občanství.

Práce vykazuje několik limitů všech analýz diskurzů: vždy je možné navrhnout více diskurzů a jiné zasazení do reality. Autorka pracuje se sebe prezentací zejména krátkých protestů JMGB, bohužel se hlouběji nevěnuje sebe prezentaci plén, které vyprodukovaly velká objem textů, z nichž mnohé jsou nebo alespoň byly dostupné na internetu. Analýze by podle mého názoru přispělo podívat se na pojetí občanství v nich, a dále také na pojetí občanské politiky a občanské angažovanosti v těchto textech a postojích. Bylo by možné rozšířit tak zmiňované rozdělení a „my“ a „politici“ o participativní rozměr občanství a o jeho reálné projevy. Ten se projevil i po konci protestů, mimo diskurs, v občanské praxi. Prodloužením plén byla podpora dělnických odborů v Tuzle. Třetí událostí, která následovala JMGB a pléna byly záplavy (a v roce 2015 uprchlíci) – příležitosti pro celou řadu tehdejších protestujících se dále angažovat a pokračovat v teoretickém i praktickém rozvíjení občanství. Zda by tato analýza umožnila jiný závěr je ale nejisté.

Závěr: Autorka předložila po formální a obsahové stránce výbornou práci, psanou v angličtině, a opřenou o vyčerpávající literaturu, která by mohla být po úpravách a evtl. zkrácení předložena k publikaci.

Doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

Zora Hesová, Praha, 7. 6. 2018